2004 1

Iacobus Spinola Iu·v·doctor Illuſtriſſimo ac
excell'·Principi dño ſuo ſingl'ariſſimo Ludoui
co Marię Bari Duci Salutē & cōmendationē·

GRatulatoriam or̄onem pridie habitā Prin-
ceps illuſtriſſime ac dn̄e mi ſingulariſſime
(qua & patrię mādata ꝑſolui:& excellentię
tuæ iucunditatē attuli) radēdā imp̄ſentia &
oī ex ꝑte dilacerandā uideo:quippe quæ de rebꝰ altiſſi-
mis ꝑ inclita & excelſa cōitate apud ſummum totiꝰ or
bis Pont·fuerat habenda:per ætate immatuꝝ iuuenē &
or̄onis expertem ꝓdierit·Veꝝ pręce nōnulloꝝ patrum
& Cōciuium meoꝝ uoto coactus eam edendā & impri
mendā ſtatui·Quare nō ignorans multoꝝ iudiciū eſſe
ſubituꝝ:ad illuſtriſſimam dn̄ationem tuam confugio:
quæ & patriam nr̄am diligit:& me ſui obſeruādiſſimū
ſeruitorem eſſe cognoſcit:cui hoc uile munuſculū tra-
do:dedico:& inſcribo:ſperans te læta & hilari fronte ac
humanitate conſueta ſuſceptuꝝ:Taliterq; ſuſcepturum
ꝙ oēs defectus a ſolius inſcriptiōis tuę titulo delebun-
tur·Igit̄ clementiſſime Princeps exiguum tui ſerui mu
nus accipias·nec tam rei tenuitatem conſpice q̄ totiꝰ fa
miliæ meæ patriſq; ac oīm progenitoꝝ meorum fidem
& obſeruantiam metiaris· Valeat excellentiſſima tua
dn̄atio;& me ſibi continuo cōmendatum habeat·

ARQUIVO NACIONAL DA TORRE DO TOMBO

INC
1556

Exordium CVm ſepenumero mecum iſpe cogitans aio
repeto hinc fœlicis & auſpicatiſſimi ponti-
ficatus tui gloriã immenſam & admirabilẽ
hinc ſummũ & incredibile gaudiũ quod ꝑ
tanti numinis tui claritate Patria noſtra Genuẽſis uni-
uerſa concepit:non ſine dubia ꝓtinus & incerta ſenten
tia diu uoluitans ac anceps exiſto· Qui corã tot ſemide
orum:Reuerendiſſimorumq; patrũ cætu:de utroq; tibi
pater·B·ac·S·ſim uerba facturus/Nam ſi ſupremũ tui
apicem põtificatus intuebimur (quo cæteros uniuerſæ
terræ potentatus exuperas) nedum ip̃i Rhetoꝝ Princi-
pes & eloquẽtiæ luminaria recẽſendo deficerẽt: qui per
actis tẽporibus orandi copia & grauitate floruerũt/ ſed
nec minimã quidẽ portiunculã attingerent/Si maximã
populi Genuenſis lętitiã/ingenteſq; de eo acclãmatiões
afferre uoluero:nullis humani ingenii uiribus/ nullo la
biorum motu/nullaq; linguaꝝ ui poterit explicari·Sed
ꝗprimum debiti noſtri uinculũ:& pręcipuã chriſticula
rum oĩm obligationẽ intueor / ut quẽ ſibi romana baſi
lica ſummũ paſtorẽ aſſumpſerit: eum xp̃i uicarium ſa-
lutantes in terris ueneremur·Idq; nedum pietati & offi
cio cõgruum: ſed etiã iuſtitiæ & honeſtati ꝓximum ue
teri cõſuetudine ſeruet· Statui potius uniuerſæ ritũ ob
ſeruantiæ pro ingenioli mei uiribus adimplere:quã aut
gloriæ altitudinis tuæ neceſſaria nõ impẽdere/ aut oĩm
Narratio primatum ꝓcerumq; noſtroꝝ uotis aduerſari·Qui pro
fecto non tam rei magnitudine ac difficultate conterri
ti(pro qua tuæ clemẽtiſſime ſanctitatis prudentiam &

humanitatẽ expoſcunt)q̃ feruore compulſi tãtæ gratu-
latióis habẽdæ/per hos pręſtantiſſimos Oratores:meq̃
inter eos minimũ & iuniorẽ decreuere tuum ſanctiſſi-
mum ac btiſſimum numẽ ſalutari/ſuplicari/ flexiſq; ad
terrã genibus exornari. Cum itaq; tam grauiſſimi mu- Diui
neris cauſam humeris meis imparem ſuſceperim/offera ſio
turq; mihi tam latiſſimus dicẽdi campus / ut quocunq;
diuertam/maiores & huberiores ꝓgrediẽdi uias reperiã.
Tanti primo pontificatus tui laudes: deinde tui ipſius:
poſtremo gaudium noſtrũ imenſum tenui hac ſermo-
cinatione complectar:Ea tantũmodo explicando/ quæ
uel rerũ nouitate aduertentẽ:uel breuitate clementem et
beniuolã tuã ſanctiſſimã dñationem reddere poſſint.
Proponuntur ergo in primis hæ laudes referendæ/quæ Pria
quum ſatis habundãter & copioſe uidebunť adductæ: cõfir
tñ adhuc & numero maiores:& exornatiores gloria ſu- matio
pererunt. Quare uereor magnope ne talẽ cõmeatu per
difficilẽ ꝓuintiã aggeſſuro mihi eueniat. Qđ diuo Au Diu9
guſtino contigiſſe tradiť. Cui opus altiſſimũ trinitatis Aug.
pręmolliẽti puer uiſus exiguę foueę totam maris aquã
admouere/facili9 ſibi inquit hoc opus q̃ Auguſtino fu
turũ qđ parabat. Verum ſi nõ ita pinguem copioſam &
elegantẽ oroonem habuero uti rei magnitudo & excellẽ
tia poſtulat:gřioſiſſima tñ & clemẽtiſſima tua maieſtas
(de qua nuper agendũ eſt)ardẽtiſſime potius uolũtati
meæ ſibi gratulãdi & inclinatis genibus obſequendi:q̃
ætati animoſe forſan & phaethonteo tramite ꝓcedenti A ui
rationẽ habeat. Si igiť ad tãtæ dignitatis magnitudinẽ nois

primo loco exornandam ipſius uim̄ nōis conſiderare li
ceat·Pontifex alio noīe Papa nuncupat9: utriuſq; uoca
buli exitu rei uehementiā ac ptātem indicat:tum qđ Pa
pa interiectionē pape admirabilem ſonet:tum qđ Pon-
M·ſce uola tifex·M·Sceuola auctore a poſſe & facere·Iſidero uero
in·vii·Ethimologiaꝝ:qꝑ ad cęlum pontem faciat inter-
Iſido· pretetᷣ·Nec incōueniens aut abſonū putes qn̄q; ab effe
ctu dignitates aliquas noīari·Impatores·n·ab impādo
Reges a regendo·Duces quoq; a ducēdo pariter deueni
unt·Sicq; clerici a cleros qđ eſt ſors:cū Mathiæ ab apo
ab ori gie & antiq tate ſtolis ordināđo priori cōtigerit·Ep̄i a ſubditorum cura
Metropolitani a menſura ciuitatū uocanᷣ· Si ei9 ori
ginem & antiquitatē querim9: Anno ante xp̄i aduentū
M·d·xcv·inſtitutum fuiſſe cōperimus·Et de iuſſu dn̄i
A dig nitate per Moiſen Aaron fr̄i ſuo primitus fuiſſe collatum·Si
dignitatē iſtā uel oīm potius dignitatū culmē intuebi-
mur:hæc ſupeminens & gl̄ioſa maieſtas multipl̄r deco
ratᷣ·Ea·n·eſt quæ paſtoralem dignitatē toti ac uniuer-
ſo gregi xp̄iano gerit:quæ oīm eccleſiaꝝ protectionem
continet·quæ p̄ omnes mūdi clericos auferi nō pōt:Ea
eſt quæ deuios & errātes ad ueritatem reducit: quæ ſub
ditos ad pacem & concordiā dirigit: quæ ꝓ nobis cogi
tat/uigilat/& inſudat· Ea eſt quæ ſc̄tiſſima & b̄tiſſima
nedū n̄ro ueꝝ & cęleſti arbitrio reputatᷣ·quæ tāta ptāte
a deo ſummo & optimo condonatᷣ·quæ dei uices & oī-
Ab ex cellen tia potentis conſiſtoriū ſortita deniq; nuncupatᷣ· Si ex-
cellentiā querim9 quis in toto terraꝝ orbe : uel ordinis
dignitate;uel officii claritate : uel ingratus auctoritate

ſummo Pontifici uenit adequãdus • Exurgat illa potẽs & egregia maieſtas quæ cũ tuo altiſſimo numine comparari temere audeat·Qua unq̃ p̃teritæ tempeſtatis memoria euaſit:qui aut comitatu potens : aut ducatu inſignis:aut dñio excelſus:tam btiſſime ſanctitati nõ ſuccubuerit· Quid egregios principat9: altiſſima regna: Imperiaq; totius terraꝝ orbis ingentia meminerim: Sileãt hinũ
aſſyrii ninũ:qui primos oĩm intulit bella finitimis·Cy cyrus
rum perſe ſilẽtio trãſeant·Conticeãt macedones Amyn amynta
tam Philippũ & Alexandrũ·Poeni Hãnonem Haſdru philip·
balẽ atq; Hãnibalẽ taceãt · Siquidẽ hi aliqua regnandi alexan·
gl'ia:uel impandi laude micuerũt·Certe coꝝ nemo tam hanno
latũ tãq; ꝓpagatũ impium obtinuit:& id quidẽ ui aut haſdru·
aſtu occupatũ:nõ tam ad ſubditoꝝ utilitatẽ & honeſta hanni·
tem q̃ ad impantis nutum & uoluntatẽ regebat· Tu ãt uirtute preuia:deo auctore:oĩmq; totius eccl'ię militantis Cardinaliũ uoto:ſingulorumq; ſuffragiis (ne ullo quidẽ diſſentiẽte)ad tantæ gl'iam ſanctitatis admitteris qui totius dñici gregis paſtor unicus eum ad honeſtatem:ad pacẽ:& ad gloriã eternã dirigas/inſtruas/ & promoueas·

Si iuſtitiã inſpicimus quæ firmũ dicit' et im a iuſti
mobile ꝓpoſitum cuilibet ꝑpetuo ſua iura tribuẽs:quis tia
eam fruſtratoriã dubitet: ni foret qui ei9 adminiſtrator in terris diceret: Quid·n·nuda eſſet uoluntas : ſi ab oĩbus eſſet incognita: Quid conſtãtia:ſi iura & eorum diſpoſitiones ignorarent: Quid perpetuũ: ſi nullæ leges nullæ conſtitutiões: nulla executiõi mãdarent' edicta: Eſt igit' põtifex q Canones edidit:editos auxit ; auctos

confirmauit·Pōtifex eſt qui iura correxit:correcta pro-
mulgauit:ꝓmulgata ſeruauit·Pontifex ē qui lege cano
ne & ꝓpria conſtitutiōe papali ſolut9:ca tñ uiuere non
dedignatur:qui Canon in terris aīatus uocat̃: q deniq;
oīm Principū, Regum, & Impatoꝝ iudex legittim9 ap
pellat̃·Sua:n·ſentētia cæteris oībus pręferenda·Sua in
alteri9 defectu iudicis:uel neminē recognoſcētis implo
randa:ſua tātummō ſoli deo corrigēda· Cum ergo unū
pontificē iuſtitiæ cultorē:legum ſeruatorē: eūdemq; in
terris aīatum ius eſſe uideamus:quid ei uel honoris ad-
dendū? uel glię cumulādū:uel laudis ampli9 aggregan
dum repiri inueniri uel excogitari queat? quo gēs hoīm
uniuerſa eū extollere exornare & magnificare eque poſ
a ptātis ſit· Si ptātis plenitudinē meminerim9 : quid ē qđ uis
pleni- ulla mortaliū aſſequi poſſe uideat̃:in quo ſuprema tua
tudine ptās nō exhuberet? quis erit adeo tpali fortuna ꝑditus?
adeoq; temerarius? quis tā ueſane mētis: & uecordis ani
mi qui te primū ſacerdotē ac ſupmum pontificē nō ag-
noſcat? Qui te dñici gregis paſtorē: totiuſq; nauiculæ
Petri gubernatorē neſciat? eundēq; ſacroſcē uniuerſalis
eccłię baſem & fundamentū Petriq; ſucceſſorē:ac opti-
mi dei uicariū nō honoret? Nō ne (quum cętera deſint)
hoc ſalutandi tñ et ſuplicādi munere:btiſſimoſq; pedes
tuos oſculādi nō mō id ipm penit9 intelligūt:ueꝝ et cōi
ore fatent̃·Negabit ne ergo quiſpiā ꝙ gladii ptātē utri
uſq; a uero deo demandatā nō obtineas? ꝙ plenā in ſpi
ritualib9 iuriſdictionē ſupraq; oēs eccłias non exerceas.
ꝙ ſi cæteri ſollicitudinis in ptem aduocent̃:tu dominii
prioritate ptātiſq; plenitudine nō decoreris? Reſpuet ne

etiã per te uouentiũ & peccãtium casus nõ abſolui: per
te degradatos ad priſtine uitæ ſtatum nõ reſtitui: per te
ſolũ ſcripta oĩa & cõſilia nõ approbari: Equidẽ hęc oĩa
liquido uera eſſe cognoſcim9: quib9 accedat ꝙ tuę pro
prium etiã auctoritatis exiſtit tẽpla erigere: clericos or/
dinare: epiſcopos creare. Tuæ propriũ auctoritatis eſt
non ſolũ mitras & annulos: uerꝝ & baculos paſtorales
cæteraq; ep̃orum inſignia tribuere: propriumq; tuæ erit
auctoritatis pallia poſcẽtib9 concedere: cruces añ ſe por
tari ꝑmittere: oẽſq; totius terraꝝ orbis dignitates inſti/
tuere. Tibi p̃terea uacãtis impii ꝑtinet adminiſtratio: ti
bi Cęſaris electi conſecratio: tibi unctione addita coro/
natio. & ſi electores negligẽtia ducti uł diſcordia impe
diti cęſarẽ nõ eligunt: uł indignũ ex certa ſcia decernũt:
eo reiecto alteri9 ad te imꝑatoris elcõ deuoluit: adeoq;
ſuoꝝ defectuũ & uitioꝝ ad te magna ſpectat caſtigatio
ut ꝓpter ipoꝝ iniquitates ſolus & ſine cõcilio ab impii
dignitate eos deponere poſſis. Quid tãdẽ quaſcunq; di
gnitates & ptãtes unq̃ Pr̃iarche oẽs habuerint ſolus ha
bet põtifex: qui ſol9 locũ principis apłoꝝ obtinet: & in
illa ſede quã ſibi dñs in beati Petri ꝑſonã elegit cõſidet:
cui9 auctoritas ſctõꝝ oĩm p̃ſtat auctoritati. Nec ullus
quãtiſcunq; etiã fulgẽs miraclis ꝓ ſcõ debet uenerari: q
nõ fuerit ꝑ ſummũ pontificẽ approbatus antea canoni
zatus & in kathalogo ſcõꝝ deſcript9. Hęc & alia ꝑmul
ta nuꝑ adduci poſſent quę penuria tꝑm oĩbus tanq̃ no
tiſſima duxi oĩno p̃tereunda fore & in pñtia reſecanda: Scđa
ne apud tuã qñq; ſanctitatẽ ſim longior habit9 q̃ ꝓpo/ confir
ſiti mei ducat intẽtio. ¶ Ad te igit ipm btiſſime pr̃ ſum matio

deuentur9;qui adeo uirtutũ g̃lia & diſciplinaꝝ laude &
uitæ ſctimonia decoraris : & adeo ſingularꝝ ac oĩm reꝝ
ornaměto dotaris:quæ talẽ ſummã ac uenerandã digni
tatẽ p̃beãt;ut ualde ab oĩbus ambigẽdum ſit:tu ne ma-
gis pontificatui;an illa tibi ſacratiſſima & g̃lioſiſſima
papatus dignitas offerenda fuerit(& ni ei9 decremento
dictum putet̃ ꝙ mortali cuiq̄ aſſumatur companda)in
hãc auſim ꝑfecto ſnĩam deuenire ꝙ tu illi futur9 & ma
iori ornaměto & uſui:non ſolũ exoptand9:& ad hoc ꝑ
mouend9 eras:ueꝝ & inuit9 cogend9· Nã tibi ut ip̃i pa
rum adiuměti parumq; g̃lię arbitror accreuiſſe(ut cura
rum pond9 & laboꝝ cumulũ ꝑgrandẽ ſileã)ſiquidẽ ſa-
tis cõſtet excel ſis dignitatib9 & mg̃ratib9 ampliſſimis:
ſepenumero uirtutẽ & excellentiã augeri:famãq; & au-
ctoritatem in hoĩe ſuccreſcere· Tuę tñ uirtutis & g̃lię iã
diu liquidiſſimũ & manifeſtiſſimũ documentũ extitit:
uel ꝙ adhuc adoleſcẽs inter reuerẽdiſſimos & excel· car
dinales conſtitut9:uł etiã ꝙ nõ multo poſt uicecãcella
rii locũ ſortit9:utroq; declaraſti te unũ qñq; non ĩmeri
to futuꝝ: cui toti9 eccłię gubernacłm demãdandum &
cõmittendum foret Quare his tãtummõ dignitatẽ non
eos dignitati cõtigiſſe putam9:qui ſedis eminentia eue
cti:habituſq; ſoli9 pulchritudĩe induti et ueri9 laruati ꝑ
grediunt̃· Eos uero mg̃ratum geſſiſſe iudico:qui cũ au
ctoritate prudẽtia ſapia & iuſtitia id ip̃m cui p̃ſunt mo
derant̃:qui pro rei dignitate ſummo ſtudio:ſumma di-
ligentia a malis optima queq; ſecernentes adminiſtrãt·
Tu ergo qui hoꝝ oĩm ſcientia pręditus ; & experientia

referti<ſ>ſimus haberis: ipſe es qui uere deſignādus & euo
candus accurrere debuiſti: qui fluctuantē Petri nauicu
lam gubernares: & totum ouile dñicum deſtitutum cu
ſtodires. Cunq; Catone portio ſemel a prętura repulſo
dici conſueuiſſet. Non pręturā Catoni: ſed Catonē prę Cato pc
turæ fuiſſe negatum: ſit impreſentia magnope exultan
dum: q (ut alias Romano Imperio Numa Pompilius Numa
obtigit) ita & tibi pontificat9: & tu pōtificatui datus fu Pōpili9
eris. Tu inquā datus: qui q̄to maiora & ampliora ꝑ bea
tiſſimos prędeceſſores tuos acta reperiunt: tanto & alti
ora cogitabis: & lōge magis admirāda ꝑficies. Qđ & A bonis
ſi tua tantummō pñtis auctoritas: & hęrilis ac regia ipi corpis
us faciei dignitas præ ſe ferre uideat. Tamen in primis A bonis
accedit nobiliſſima natio tua Hiſpanienſis: Inter cæte externis
ras uniuerſæ terræ ꝓuintias aeris ſalubritate temperata A natiō
omniumq; rerꝝ copia & bonitate pręcipua. Viros ꝓge
nerans qui & corporis agilitate: & ingenii acrimonia: &
omnium uirtutum gloria ſummi clariſſimiq; ſemp ex
titere. Dehinc eximia tua Valentina Ciuitas: quæ & a patria
ſui antiquitate & ſitus pulchritudine: & uirorꝝ copia: &
omnium mercimoniorꝝ genere longe reliquas Hiberię
ciuitates antecellit. Necnon illuſtris et excelſa illa Bo a famili
riarum familia: quæ te nobis talem peperit: qui uere na
tionem patriamq; & familiam illuſtraſti. Et recolendæ
ac beatiſſime memoriæ auunculi tui Calixti ſemp ęmu
lator: pręclaris eum facinoribus ac uirtute propria q̄pri
mum excedes: & nominis tui gloria longe ſuperabis. a bonis
Adeſt tibi præterea morum probatiſſimorum qualitas ꝓpriis

litteralis diſciplinæ ſciẽtiarumq; oĩm peritia: ac optima
uiuẽdi ratio· Adeſt humanitas illa inclita cũ tuæ tñ au-
ctoritatis ratione ſeruata: optimum & ſalubre cõſilium
ip̃aq; liquida & apte ueritas: nulla plica: nulla fucatiõe:
nullaq; uerborꝫ captiõe contecta· Adeſt & uitæ ip̃iꝰ ſan
ctimonia: & pietatis cultus: ac oĩm eorũ cognitio: quæ
tam inclitæ dignitati expedire aut uſui eſſe poſſint· Fœ
lix igit̃ qui tot uirtutibꝰ exornatꝰ: tot laudibꝰ cumula
tus: in tã maximi altiſſimiq; mgr̃atus culmine colloca-
tus: poſt tot annorꝫ interuallũ: tot op̃a ſciſſima: de ſum
mo & optimo deo tam bñmeritus: diu tibi & ꝓximo:
mox tibi & uniuerſo generi xp̃iano ꝓfuturus euaſeris:
& per rabidos itinerꝫ anfractus: perq; ſublimes & peri-
culoſos ſcopulos trãſmigratus: ſemitã tãdem affectatã
fœliciter occupaueris· Poſtremo ſupeſt (quoniã lõgi
ori admodũ tuæ laudis cõmemoratõe aures tuas defati
gari q̃ meip̃m ſatiari fortaſſe contigit) ut mẽtes nr̃as ex
ultãtes: & non paruã animorũ noſtrorꝫ gaudentiũ uim
atq; alacritatẽ adducã: Quã quidẽ adeo maximã ingen-
tiſſimamq; imprimis cõcepimꝰ: ꝙ cũ uniuerſum Reip.
xp̃ianæ cõmodum & utilitatẽ cernimus: eã expectatio-
nem præ te ferre ſpemq; ac certitudinem prębere exiſti-
maris: quam quiſpiã ullo unq̃ exacto tp̃e uel inſpectio-
ne ſpopõderit: uel re ip̃a nunq̃ fefellerit: adeoq; tuę ſplẽ
dor claritatis oĩm mẽtibꝰ affulſit· Vt aurea illa (quæ a
maioribus nr̃is tp̃a Saturni uocabant̃) eueniſſe ꝓfecto
uideamus: quibus aſtreã ip̃am in terras e cęlo tuæ maie
ſtatis fretam munimine rediiſſe cõſpiciamus· Pacem

chriſtiano generi ac concordiam attuliſſe cõcernamus:
mutua ꝓpediem obſequia: & humanæ ſocietats officia
nõ deſitura:qbus minime diffidẽdũ eſſe uaticinor: bre
ui futurꝝ ut pudor fides:mores:ſcitas ac uirtutes oẽs ita
firmã/ita ſtabilẽ/itaq; imutabilẽ ſedẽ in terris ſtatuant:
ut nullũ unq̃ argẽteum/æneum/ ferreũq; ſeclm:uel illo
deterius incurſura ſit·Sicq; uniuerſalis ecclię lux ſplẽdi
diſſima lucebit nõ ſolum pace/unitate/fideq; ac uerita-
te:Verꝝ adeo ſuper eternæ uitæ ſemita ſplendeſcet ꝙ ce
ci quoq; uiam ueritatis aſpicient: & chriſtiani nominis
inſecutores ad ueri dei cultum conuertentur· Deinde
quumprimum publica animorum noſtrorum uota me
timur/nõ poſſumus non ingenti lętitia exultaſſe: ꝙ(ſi
nec ꝓprię iactãtię:nec aliorꝝ dedecori aſcribẽdum pute
tur)inter primos extitimꝰ/qui in tota Italia ſtatim poſt
aduẽtum xp̃i eccliaſtica ſumpſimꝰ ſacramẽta:qui nunq̃
Romanæ ecclię aduerſati:ſępiſſime & ꝑpetuo(ſi auſim
dicere)ſibi fauẽtes:continuo eccliaſticam libertatẽ ac di
gnitatẽ ꝓpugnauimus·Impoſterũq; lõge recẽtiores &
ſingulis diebꝰ audentiores ac ꝓcliuiores extituri·Qua
re ingenita nobis & huic ſpẽdidiſſimo culmini fides aſ-
ſueta(nulla tempeſtate unq̃ defutura)in tãtum oĩm re-
gum & nationũ animis innotuit:ꝙ(ne dicã negaſſe) q
eã diſſimilaſſe cogitaret:haud facile poſſet· Tibi ue-
ro ipĩ potiſſime ac libentiſſime afficimur: ꝙ cũ recolen
dæ ac ſanctiſſimę memorię Calixti tertii ꝓtectoris nr̃i
ſanguine fores coniunctus:qui nos apprime diligebat/
iuuabat & tuebatᷣ·Idem quoq; tu cardinalis egeris: nec

ab incepto deſtitut9: ſed imo ſi expediẽs aut oportunũ
erit poti9 forſan auctur9. Deniq; pr̃ obſeruañ. ſi tua
iſta creatio ſplẽdidiſſima tãto animi gaudio: tãtaq; læti
tia mentis affecit illuſtriſſimũ ac pręclar̃. Principẽ nr̃m
Iohãnem Galeatium mariã Mł̃i Ducẽ ac inuictiſſimũ
& excelleñ. d. dñm Ludouicũ Sfortiã ducẽ Bari totius
Italiæ decus & ornamentũ: q̃to ex uoti ſui ratiõe & ma
iorem uoluptatẽ & exultationem nobis quoq; capien-
dam putabis. Nã ſi eos tantundẽ diliges q̃tum ab ipſis
læta & hilari fronte except9 & auditus fuiſti Papa crea
tus: non dubitam9 eiuſdẽ quoq; dilectõis ꝑtem cõſequi.
Cunq; aĩoꝝ nr̃oꝝ fides eis ꝑpetuo dicata ſit: & excellen
tiæ ſuæ ſtudiũ erga nos cõtinue magis indefeſſum ui-
deam9: eoꝝ gaudiũ & ſerenitatem nobis ꝓpterea cõem
fore putam9. Nunc igit̃ ut aliq̃n ea oĩa perſoluantur
quę tã per illuſtrẽ. d. Auguſtinum Adurnũ gubernato
rem nr̃m illuſtriſſimi et excelleñ. Principis Mł̃i ducis
locũtenentẽ digniſſimũ q̃ per Mag. Senatũ Genuen-
ſem nobis iniuncta & exp̃ſſe demãdata fuere. Horum
oĩm uitæ ac noĩe tibi reuerentiã & obedientiam deferi-
mus: quæ per cæteros Principes xp̃ianos & maiores no
ſtros ſummis Pontificib9 offerri ac impendi conſueuit:
eamq; ex nunc tibi ꝑpetuam tradentes pollicemur quic
quid in nobis uirium fortunaꝝ aut opis exiſtat. Quod
btĩſſime ſanctitati tuæ uſui expediẽs aut ulla unq̃ tem-
peſtate neceſſarium eſſe poſſit. Dixi.

Habita Anno. M. cccc. xcii. pridie Idus Decembris.

INC
1556